

ИГОР РОСОХОВАТСКИ МИТНИЧЕСКИ ПРЕГЛЕД

Превод от руски: Александра Каназирска, 1980

chitanka.info

Контрольорите се върнаха с празни ръце. От пулта очите на индикаторите гледаха сляпо — значи автоматичните системи също не бяха открили нещо непозволено.

Корабът можеше да замине.

Само да протегне ръка към зеленото бутонче, да го натисне и при старшия дежурен в шести шлюз ще светне шаблонният надпис: „Митническата служба не възразява против отплаването“. Но някак не му се щеше да натисне бутона. Нещо го възпираше...

Това „нещо“ често имаше съвсем определено, макар и трудно за обясняване съдържание: мимолетен кос поглед на някой моряк, заговорнически жест, някаква дреболия в документите...

Но в този случай нямаше подобно нещо. Просто контрольорите отбелязаха, че запасът от гориво на „Мария Луиза“ е двойно повече от нормалното.

„Може би работата е именно в това — помисли си Георг. — Лесно е да се отбележи такъв запас в документите, за да не губим напразно време сега. Но той не е отбелязан. И това пътуване до Байкал... Защо им е притрябвало? Нима само за да се полюбуват на красотите му? Ами ако това наистина е единствената причина?“

Часовникът заканително цъкаше. Още половин час и капитанът на „Мария Луиза“ може да се оплаче на главния диспечер...

Корабът взеше от Съветския съюз компютри, работи и въглища за производството на пластмаса — заместител на жива тъкан.

Старшият помощник на „Мария Луиза“, строен като тръстика и безукорно вежлив, гледаше изчаквателно Георг, а Георг старателно избягваше погледа му и си даваше вид, че сверява документите. Месестото му, с едри черти лице изразяваше само бюрократична задълбоченост. „Нека си мисли, че изчаквам още някакви съобщения от контрольорите — рече си той. — А в това време ще го поогледам. Май твърде много припира тая морска лисица...“

— Как ви хареса пътуването до Байкал? — запита Георг, като се стараеше гласът му да звучи почти ласкаво.

— Красотата на езерото поражда. Не можех да си представя подобно нещо — без запъваме призна морякът и Георг някак долови, че оня се е подготвил за подобен въпрос.

„Защо? — запита се той. — Защо лисицата е допускала, че ще го запitam за Байкал?“

Старшият помощник продължи да се възхищава от езерото, да дрънка предварително приготвени фрази. Скоро разбра, че събеседникът му не го слуша, и замълча. Лицето му почервения от възмущение, той свъси вежди над красивите си сини очи. Устните му потръпваха, издавайки вътрешно вълнение.

„Би трябвало да изкаже възмущението си — мислеше Георг. — Но се сдържа. Достатъчно добре възпитан е и едва ли ще успее да го изкарам от кожата му. Е, какво пък, да играем ва-банк!“

Митничарят тежко се привдигна и старшият помощник удивено разтвори очи — той едва сега забеляза колко тромав и стар е събеседникът му.

— Искам да видя как е подреден товарът — заяви Георг, без да се затруднява да подбере по-вежлива фраза.

— Лично вие ли ще се спуснете в трюма?

— Ако нямате нищо против.

— Моля ви! Щом желаете, заповядайте!

Открита усмивка озари младото му енергично лице. Сините очи гледаха дружелюбно.

* * *

Георг тръгна след моряка. Старшият помощник имаше енергична походка и митничарят едва успяваше да го следва. Морякът даде някакви разпореждания и покани служителя към лифта. Те се спуснаха в трюма. Дългият коридор се проточваше между два реда акуратно подредени сандъчета, върху всяко от които се белееше фирмен етикет: „ГКЗ–7. Произведено в СССР“. В сандъчетата бяха опаковани блоковете на компютрите. Мълчаливи рицари-роботи „ГКЗ–6“ стояха в дъното на коридора, където завършваха товаренето. Повечето от тях бяха изключени, за да не се хаби енергия. Само няколко аварийни дежурни светеха с нагръдните си индикатори. Георг постоянно настъпваше фортовете на ботинките на старшия помощник. Морякът, без да крие умората си, изтри с кърпичката няколко капки пот от челото си.

Двамата често трябваше да си навеждат главите и да вдигат високо крака, прекрачвайки преградите между товарните отсеци. След

една преграда започваше буквално крепостна стена, изградена от найлонови чували с въглища. В нея имаше ниши за роботите, които използванаха за товаренето.

Георг бе свикнал да се доверява на интуицията си. Още не знаеше какво има в същност, но почувствува, че нещо се е променило, и спря. Спря се и другият. Усещането за промяна изчезна. Георг даде знак на старшия помощник да продължи — и усещането отново се появи. Сега разбра: фортите на чуждите ботинки вече не му се пречкаха. Кой знае защо, онзи бе ускорила крачките си.

Георг внимателно оглеждаше чувалите в новия отсек и забеляза, че някои се отличават от останалите по форма. Той мигновено реагира на това откритие и незабелязано включи джобния си индикатор-автомат. Никак не се учуди, когато почувствува леко убождане — сигнал от прибора. Георг измъкна плоската кутийка — стрелката сочеше четвъртото деление.

— Извинете, че ще ви позадържа и затрудня — рече той на старшия помощник и лицемерно въздъхна. — Такава ви е службата, нищо не мога да сторя.

Сега вече можеше да си губи времето във вежливост.

— На вашите услуги — отвърна помощникът.

— Бъдете така добър да отворите чувала.

— Моля! — Другият с готовност пое чувала, който лежеше до посочения от Георг.

— Не, не, ето този, моля! — поправи го Георг.

Старшият помощник придърпа чувала и посегна да отвори автоматичната закопчалка. Но в този миг силната ръка на работата-товарач го отстрани рязко.

— Не пречи! — заповяда Георг, но роботът не се подчини. Той започна да изтласква и двамата от чувалите.

— Век! — закреця старшият помощник към работа и затропа с крак, без да се интересува как изглежда отстрани. — Век! Махай се!

Роботът безмълвно продължи да ги отблъсква.

— Да не се е повредил? — запита с разширени очи старшият помощник неизвестно кого. Но изненадата му бе престорена и това само облекчи задачата на Георг. През дългогодишната си служба митничарят беше видял твърде много и сега откри в паметта си подобен случай. Тогава стопаните на работа просто бяха изключили

органите на слуха му. Те крещяха и тропаха с крака, но избягваха изразителните жестове, които роботът би могъл да разбере.

Георг предупредително вдигна ръка и роботът послушно замря, отстъпвайки встрани, като освободи пътя до чувалите. Но митничарят не се задоволи с това. Той разбираше нещичко от роботехника и без усилие отвори капака на блока за настройка на основните възли, завъртя регулатора на слуха и лампичките засветиха:

— Защо не позволяваш да се отвори чувалът?

— Опасно за хората — се чу отчетлив отговор.

— Командата е била лъжлива. Отменям я!

— Нямате право. Вие не знаете какво има там, в чувала — намеси се старшият помощник.

— Добре — съгласи се Георг. — Няма да нарушаваме техническата безопасност. Ние ще се отдръпнем, а той ще отвори чувала.

* * *

Георг не изпитваше нито тържество, нито злост. Просто изпълняваше своя дълг и мислеше: „Но аз няма да узная почти нищо за тебе, лисицо. Така е винаги — аз виждам само едната страна на човека-противник. Срещам се с тях само докато те ми се противопоставят, а после се разделяме завинаги. Все същата история, не вярвам даже да се нарече човешки взаимоотношения: единият се опитва да измами другия, другият се старее да не му го позволи...“

Лицето на старшия помощник не изгуби напрегнатостта си. Само доброжелателството се изличи като фалшива позлата. Изражението му стана хладно и надменно.

— Аз умея да губя — рязко рече морякът. Той отвори закопчалката и през отворието се показа блестящ жълт метал.

— Злато. На слитъци. От Южна Африка.

Думите падаха звънко като монети.

— А защо няма квитанция? — запята Георг и си помисли: „Пак си е приготвил фразите. Иначе не би казал «умея да губя», а «човек трябва да умее да губи». Но той си е приготвил предварително и думите, и изражението...“

— Пренесохме го без мито. Вие го открихте, затова на Вас ще заплатим митото.

Митничарят се вгледа в сините очи. Дори очевидната злоба не ги загрозяваше. Дългите ресници трептяха като крила на пеперуда.

— Колко злато има тука? — запита той.

— Шест тона.

Георг пресметна приблизителния размер на митото. Откакто в ядрените реактори бе организирано промишлено производство на злато, цената му доста спадна, но митото все пак беше значително. Но не тези сметки пробудиха подозренията на митничаря. Там, в дълбочината на сините очи, зад злобата и престорената надменност той долови искрици на грижливо скривано тържество.

„Пътуването до Байкал... В него се крие нещо!“ — помисли си той и рече:

— Бъдете така добър да извадите слитъка.

— Моля!

Твърде голям слитък. На вид седем-осем килограма. А тоя красавец го държи без всякакво усилие.

Георг взе от ръцете му слитъка и веднага разбра, че не се е излъгал в подозренията си. Превъртя го няколко пъти, сякаш преценяваше тежестта му, и забеляза тъничката чертица на отвора. Натисна скритата пружина и капачката на златния съд отскочи нагоре. Да, това беше именно съд, напълнен догоре с прозрачна течност.

Георг не погледна към моряка — щадеше самолюбието му. И без това отлично си представяше неговото изражение. „Ето защо с такава готовност се затича да плаща мито за златото. Че как не — то е само една десета от митото, което ще трябва да заплати сега.“

В съда имаше най-чиста питейна вода, един литър от която на пазарите в много европейски страни стигаше до седем пъти по-скъпо от цената на килограм злато.

Публикувано във вестник „Орбита“, броеве 25,26/1980 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.